

สารพัฒนาคุณภาพ

โรงพยาบาลกลาง Quality Journal

Bangkok Metropolitan Administration **General Hospital**

ฉบับที่ 17 ปีที่ 4 วันที่ 1 - 15 เดือน กันยายน พ.ศ. 2553

โรงพยาบาล SHA เป็นแบบไหน

จากการประชุม National Forum ครั้งที่ 11 ที่ผ่านไปในเดือนมีนาคม มีการพูดคุยกันในเรื่องของ SHA อย่างมากมาย ซึ่ง SHA คือชื่อย่อของโครงการสร้างเสริมสุขภาพผ่านกระบวนการคุณภาพเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน เป็นการตอกย้ำความคิดในการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลของไทย ที่เกิดจากการสังสมประสบการณ์ ความพยายามในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งการลองผิดลองถูกของการพัฒนาคุณภาพของประเทศไทยมาร่วม 10 ปี คิดค้นวิธีการสนับสนุนการพัฒนาสู่ความยั่งยืนด้วยกระบวนการอันอ่อนละมุน บูรณาการกับแนวคิดมาตรฐานและเครื่องมือคุณภาพด้วยความสุนทรีย์ ซึ่งเป็นที่มาของ theme การประชุมปีนี้ คือ “การพัฒนาที่ยืดหยุ่นและยั่งยืน” ทำอย่างไรจึงจะสามารถพัฒนาคุณภาพที่มาจากใจ มาจากความรัก ความเอื้ออาทร โดยไม่ติดกรอบมากนัก มีความสุขกับการทำงานที่อยู่ตรงหน้า และเราจะเชื่อมโยงมิติต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างไร

ดร.นพ.โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ ผู้เห็นความสำคัญของมิติจิตใจ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน เชื่อว่าจิต-วิญญาณชุมชนมีผลต่อระบบบริการสุขภาพ การใกล้ชิดกับชุมชนจะทำให้บริการสุขภาพมีความละเอียดอ่อนต่อมิติทางสังคมและวัฒนธรรมและการดูแลที่เป็นองค์รวมการทำงานในระบบสุขภาพต้องมีความเข้าใจในมิติต่างๆ ของชีวิตมากกว่าความเข้าใจเฉพาะเรื่องโรคหรืออวัยวะ ความเข้าใจในมิติทางสังคมและทางวัฒนธรรมไม่เพียงแต่ทำให้การเยียวยารักษาความเจ็บป่วยไม่มีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังมีส่วนทำให้เจ้าหน้าที่สับสน ท้อถอย เหนื่อยล้า การเข้าใจมิติทางสังคมทำให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสามารถอ่านปรากฏการณ์และเข้าใจปัญหาหลายมุมมอง การแก้ปัญหาที่มีความรัดกุม รอบด้าน และมีลักษณะบูรณาการ อันนับเป็นจุดแข็งจุดหนึ่งในการสร้างระบบบริการที่มีหัวใจของความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นหนทางสู่ความยั่งยืน ●

สวัสดิ์ค่ะผู้อ่านที่รัก สัปดาห์ที่ผ่านมาบางท่านคงได้เห็นว่า มีทีมงานและผู้เกษียณอายุของเราลงไปแอ็คชั่นถ่ายภาพกันอย่างสนุกสนาน ทั้งที่ลานเอนกประสงค์ ห้องโถงลิฟต์ชั้นที่ 1 รวมทั้งดาดฟ้าชั้นที่ 21 ที่มองออกไปรอบๆ เห็นทิวทัศน์ของยอดตึกต่างๆ ที่สวยงามตระการตาในกรุงเทพมหานคร กิจกรรมการถ่ายภาพของผู้เกษียณอายุเป็นสิ่งที่ทีมงานศูนย์พัฒนาคุณภาพและคณะกรรมการจัดการสัมมนาความคิดสร้างสรรค์ต้องการมอบให้กับผู้ที่เกษียณอายุในปีนี้อย่างทั่ว ท่าน และในเดือนสุดท้ายของปีงบประมาณ 2553 โรงพยาบาลก็จะมีการจัดกิจกรรมมากมายสำหรับบุคลากรที่จะเกษียณอายุราชการ งานแรกก็เป็นเรื่องที่จะเดินทางไปสัมมนาที่จะอำเภอดำเนินสะดวกซึ่งในงานนี้ก็มีกิจกรรมพิเศษเพื่อสร้างความประทับใจสำหรับผู้เกษียณอายุในช่วงเวลาว่างกลางคืน และต่อจากนั้นก็จะเป็นงานมุทิตาจิตภายในโรงพยาบาล

ในปีนี้องพยาบาลกลางของเรามีผู้เกษียณอายุราชการทั้งหมด 14 คน ซึ่งทุกๆ ท่านได้ก่อประโยชน์ต่างๆ นับประการให้กับโรงพยาบาลกลาง และความดีของท่านที่สร้างสมไว้ให้กับโรงพยาบาลยังคงจารึกในจิตใจของพวกเรา ซึ่งคงต้องบอกว่าถึงห่างกันไกล แต่ยังคงรักและห่วงใยเสมอ

คนรักคุณภาพ

ตัวอย่างโรงพยาบาลสีเขียว ปทุมธานี

จากปัญหาด้านสภาวะโลกร้อนที่มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นทุกปี วิถีชีวิตของประชาชนมีการปรับเปลี่ยนไปตามกระแสนิยม ต้องการความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตมากขึ้น เป็นผลให้มีการออกกำลังกายน้อยลงร่างกายอ่อนแอไม่มีภูมิคุ้มกันต่อโรคภัยไข้เจ็บ จำเป็นต้องเข้ารับการรักษาพยาบาล กิจกรรมที่เกิดขึ้นในโรงพยาบาลมีรูปแบบที่หลากหลายและมีความจำเป็นต้องใช้พลังงานและทรัพยากรต่างๆ หลากหลายรูปแบบเพื่อสนับสนุนการให้บริการกับผู้ป่วยและญาติในการเข้ารับบริการในแต่ละวันเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีส่วนที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม จากการทำโรงพยาบาลมีภารกิจหลักเป็นงานให้บริการจึงมีโอกาสได้สัมผัสใกล้ชิดกับประชาชนที่เข้ามาใช้บริการที่โรงพยาบาล และจากการออกเยี่ยมผู้ป่วยในชุมชนต่างๆ จึงเป็นข้อได้เปรียบในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อช่วยสังคมได้หลายรูปแบบ

โรงพยาบาลปทุมธานีเป็นอีกองค์กรหนึ่งที่มีความห่วงใยต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้ตระหนักว่าองค์กรของเราก็สามารถร่วมช่วยเหลือชุมชนและสังคม โดยจะดำเนินงานด้านรักษาสภาพให้เป็นต้นแบบเพื่อเผยแพร่แก่บุคลากรในองค์กรและประชาชนทั่วไปได้ จึงได้จัดทำโครงการโรงพยาบาลสีเขียวขึ้น

กรอบความคิดในการจัดทำโรงพยาบาลสีเขียวประกอบไปด้วย 7 Green คือ

1. ธุรกิจสีเขียว Green Business

หมายถึงรูปแบบใหม่ของธุรกิจที่คำนึงถึงมิติสังคม เป็นตลาดการค้าที่เป็นธรรมต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม ไม่ผลัดภาระด้านมลภาวะไปสู่ธรรมชาติ เช่น ร้านกรีนต้นแบบ เอกชนสีเขียวที่สนับสนุนตลาดผูกพันสีเขียว

2. พลังงานสีเขียว Green Energy

หมายถึงพลังงานทางเลือกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและรูปแบบใหม่ของการประหยัดพลังงานในชีวิตประจำวันของคนเมืองในยุคปัจจุบันภายใต้คอนเซ็ปพลังงานสีเขียวของคนเมือง

3. เทคโนโลยีสีเขียว Green Technology

หมายถึงเทคโนโลยีด้านการผลิตและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ลดปริมาณมลพิษที่จะตกค้างไปสู่สิ่งแวดล้อมและเพิ่มมูลค่าของผลผลิตให้สูงขึ้น ผ่านนวัตกรรมสมัยใหม่ ผสมผสานกับภูมิปัญญาชาวบ้าน

4. อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม Green Environment

เป็นการรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมผ่านการทำกิจกรรมส่งเสริมในเชิงรุกเพื่อสร้างกระแสมาตืนตัวให้กับผู้คนในสังคม ➡

ในช่วงแรกโรงพยาบาลได้เริ่มดำเนินการ 3 Green ดังนี้

1. Green Environments

จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงพยาบาลตามจุดต่างๆ ให้มีความปลอดภัย สะอาด สวยงาม ที่เอื้อต่อผู้ป่วย และญาติให้มีความสุขกาย สบายใจ สนับสนุนให้มีการผลิตนวัตกรรมจากวัสดุรีไซเคิลมาใช้กับผู้ป่วยและกิจกรรมในโรงพยาบาล เพื่อเป็นการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน

2. Green Market

ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการบริโภคอาหารปลอดภัย โดยจัดกิจกรรมเสวนาให้ความรู้แก่ผู้มารับบริการรวมทั้งเจ้าหน้าที่ในด้านการเลือกซื้อ บริโภค พืชผักจากสารปนเปื้อนมีการจัดทำโครงการตลาดนัดสีเขียวขึ้นในโรงพยาบาล คณะกรรมการโรงพยาบาลสีเขียวได้เข้าไปพบปะร่วมประชุมกับชุมชนและผู้ประกอบการที่จะเข้าร่วมในโครงการเพื่อให้ทราบแนวทางการวางสินค้าที่จะจำหน่ายเพื่อคัดกรองว่าสินค้าต้องกลุ่มเป็นอาหารปลอดภัยเท่านั้น นอกจากนี้ยังได้พบกับเกษตรกรผู้ผลิตพืชผักอาหารปลอดภัย (GAP) เพื่อเจรจาหาแนวทางในการนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในฝ่ายโภชนาการ เพื่อจัดเตรียมอาหารให้แก่ผู้ป่วยต่อไป

3. Green Energy

ลดการใช้พลังงานจากฟอสซิล ปรับเปลี่ยนมาใช้พลังงานในรูปแบบพลังงานสะอาดและพลังงานทดแทนซึ่งเป็นการร่วมลดโลกร้อนโดยตรง โดยได้ร่วมดำเนินการร่วมกันสามฝ่ายกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สวทช.) จังหวัดปทุมธานี โดยสำนักงานจังหวัดปทุมธานีและโรงพยาบาลปทุมธานีเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนด้านพลังงานให้เป็นต้นแบบด้านพลังงานสะอาดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5. อาหารปลอดภัย Green Food

หมายถึงผลิตภัณฑ์ด้านอาหารที่น่าเสนอรูปแบบของอาหารเพื่อสุขภาพอาหารจากวัตถุดิบพื้นบ้านไทยและพืชผักสมุนไพรนานาชนิด

6. ศิลปะสร้างสุข Green Art

เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและนิทานท้องถิ่นพร้อมด้วยสื่อที่เน้นสร้างความจรรโลงใจผ่านรูปแบบของหนังสือทางเลือกและดนตรีธรรมชาติ

7. การอยู่สีเขียว Green Living

เป็นรูปแบบของที่อยู่อาศัย สถาปัตยกรรมและผลิตภัณฑ์ในชีวิตประจำวันที่เน้นความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตามแนวทางวิถีธรรมชาติและฤดูกาล ➡

SHA : พัฒนาอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานงานคุณภาพ

ดร.นพ.โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์
สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ

ยิ่งสุขภาพและการแพทย์ถูกทำให้กลายเป็นเรื่องของเทคนิคการซ่อมแซมอวัยวะ การเยียวยารักษาความเจ็บป่วยก็ยิ่งขาดมิติของความเป็นมนุษย์และขาดความเข้าใจในทางสังคม

ผลที่ตามมา ไม่เพียงแต่ผู้ป่วยเท่านั้นที่ต้องถูกกระทบกระทั่งและลดทอนศักดิ์ศรี แต่ผลเสียยังเกิดขึ้นกับตัวบุคลากรทางการแพทย์เองที่นับวันจะยิ่งทำงานโดยปราศจากความสุขทำงานโดยขาดการเห็นคุณค่าหรือความหมายของงานที่มี ทั้งต่อชีวิตของตนและต่อความทุกข์ของคนที่มารับการเยียวยารักษา จนในที่สุด งานให้บริการสุขภาพกลายเป็นเรื่องที่ต้องทนทำไปอย่างไม่มีความกระตือรือร้น ไม่มีแรงบันดาลใจ เป็นงานที่ทำไปวันๆ เพื่อได้เงินเดือนหรือค่าตอบแทนไปเลี้ยงชีพเท่านั้น

คนที่มีชีวิตการทำงานอย่างนี้ ยิ่งทำงานไป ก็ยิ่งกลายเป็นหุ่นยนต์กลไก สิ่งทั้งหมดไปพร้อมกับความ-กระตือรือร้นก็คือคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

การพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืนจะต้องเริ่มต้นจากความเชื่อมั่นในคุณค่า ศักดิ์ศรีและศักยภาพของมนุษย์ที่จะคิด ที่จะสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการสร้างจิตวิญญาณเสรีที่ปฏิเสธการถูกกลืนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของระบบกลไกที่ทำงานไปวันๆ โดยไม่ต้องคิดไม่ต้องรู้สึกปฏิเสธก็เป็นคนทำงานที่ยอมจำนนและไม่ยอมให้ระบบงานที่เป็นอยู่ดูพรากความเป็นมนุษย์ที่รู้สึกภูมิใจได้กับความทุกข์ของเพื่อนมนุษย์ เพื่อนมนุษย์ที่ชะตากรรมอันเลวร้ายได้พัดพามาให้เราได้อยู่ดูแล

คุณสมบัติของการไม่ยอมให้ความเป็นมนุษย์ของตนถูกกลืนหายไปในระบบจักรกลนี้เองที่จะเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสรรค์งานคุณภาพอย่างยั่งยืน เป็นจุดเริ่มต้นของการทำงานด้วยพลังขับเคลื่อนที่เกิดขึ้นจากการตื่นรู้จากภายใน

เป็นการตื่นรู้ที่ทำให้คนทำงานคุณภาพค้นพบว่า แท้จริงแล้ว เราทุกคนต่างก็เป็นมนุษย์ที่มีชีวิตจิตใจมีความใฝ่ฝันได้ และมีศักยภาพในการเลือกที่จะทำหรือไม่ทำบางสิ่งบางอย่างได้จากแรงบันดาลใจและความรู้สึกผิชอบชั่วดีที่มีอยู่แล้วในส่วนของจิตของจิตใจเรา และที่สำคัญมีความสามารถที่จะรู้สึกถึงความทุกข์ของเพื่อนมนุษย์ได้

เมื่อเราได้สร้างความตื่นรู้กันอย่างกว้างขวาง อุดมคติของชีวิตจึงจะฟื้นคืนกลับมาได้และเมื่ออุดมคติเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตของเรา เราจึงจะภูมิใจกับเวลาในชีวิตที่ถูกใช้ไปอย่างดีทุกๆ วัน

งานพัฒนาคุณภาพจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เพราะชีวิตจะเป็นไปอย่างประณีตมีอุดมการณ์และมีเป้าหมาย และสำหรับชีวิตที่มีเป้าหมายทางอุดมการณ์ที่ชัดเจนแล้ว มันจะเหนื่อยหรือนักสัณนิตก็ไม่เป็นไร ●

KLANG

โรงพยาบาลคุณภาพ กั้นสมัย ได้มาตรฐาน บริการประทับใจ

จัดทำโดย : ศูนย์พัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลกลาง

โทร. 0-2220-8000 ต่อ 11630-31 www.klanghospital.go.th